

MASARYKOVA UNIVERZITA

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA PSYCHOLOGIE

Seminář k psychologii duševního vývoje
Téma: Dětská kresba

Zadal: Mgr. Mojmír Snopek

Vypracovala: Dolíhalová Lenka
Datum : 1.5.2008

Úvod :

Téma Vývoj kresebných dovedností - Dětská kresba jsem si vybrala proto, že už tři roky pracuji s dětmi ve skautském oddíle a i když jsme už několikrát kreslili, nikdy jsem nesledovala jak se u kresby chovají, jak drží tužku. Ani jsem si neuvědomila, že z jejich kresby jde mnoho poznat. Například jakou mají náladu, jaký mají prospěch ve škole, také problémy v rodině, atd.

Seděli jsme ve dvoře klubovny okolo dlouhého stolu. Úkol jsem zadala dětem ve věku od 4,5 do 11 let. Měly mi nakreslit postavu pána pouze tužkou. Ale všichni chtěli pastelky, tak jsem jim v tom nebránila. Hodně mě pozorovali co si píšu a ptaly se mě na co to mám. a když jsem jim řekla, že do školy, začali se snažit.

Vývoj kresby :

1) Období skvrn (do 1 roku)

Kdyby rodiče nechali své dítě kreslit, když je kojeneček, určitě by malovalo skvrny. Ale mnoho rodičů nenechá děti v tomto věku kreslit, protože se bojí, aby jim něco nezničily."

2) Stadium čmáranic (po 1 roku)

Kolem jednoho roku se dítě dostává do stádia „čmáranic“. V tomto stádiu už můžeme lecos pozorovat. Např. jeho vlastní „já“ podle toho jak drží tužku.

Interpretace : silné čáry – šťastné a spokojené dítě

tenké čáry – dítě je nevyrovnané

pokrytí čmáraním celý papír – „dítě by chtělo zaujmout všechno místo v matčině srdci a jeho srdce překypuje láskou“ (Marthe Bernsonová)

špatné držení tužky – duševně opožděné dítě

2) Stadium čárání (do 3 let)

Toto období souvisí s rozvojem organických fcí dítěte. Objevuje se také fáze, která je spojená s vývojem intelektu dítěte – napodobování rodičů - držení tužky, psaní.

Neudrží dlouho pozornost. Dítě svoji kresbu pojmenuje až v závěru – „náhodný realismus“

Mezi 2. a 3. rokem – „nezdařilý realismus“ – dítě chce napodobit písmo rodičů

3) Stádium hlavonožců (3-5 let)

Dítě začíná kreslení zvládat a kresba má určitý obsah. Kreslí postavy hlavonožce.

Postava má pouze hlavu, která znázorňuje hlavu i trup zepředu. K ní jsou přikresleny dvě čárky jako nohy a dvě čárky jako ruce. Jak dítě roste, postupně přidává další části – oči, ústa, pupek.

Kolem pátého a šestého roku se začíná objevovat trup znázorněný dalším kolečkem. Postava je zobrazena zepředu. Až kolem 6. roku je tělo úplné.

Dítě začíná kreslit sebe samo.

4) Transparentnost (7-9 let), sklápění (5-7)

Je vidět vnitřek vyobrazeného objektu. Např. kresba postavy, s viditelnými končetinami pod oblečením. Někdy svědčí o velmi vyvinutém pozorovacím talentu.

Pokud je transparentnost stále na kresbách dětí po 10. roku, může jít o retardaci duševního vývoje, poruchy afektivity a senzibility.

Sklápění: - dítě obtížně rozeznává, co je vertikální a co horizontální

5) Vizuální realismus (7-12 let)

Dítě se snaží kreslit to, co vidí.

Zobrazování prostoru (od 12 let)

Kresby jsou vumělkované a propracovanější.

Kresba lidská postavy

Postava - když dítě kreslí „pána“, většinou zobrazuje sebe

Přízračné tělo - tělo jako hlavonožec

- jev vyplňování – dítě si neosvojilo pojen „prázdnou“

Odhalené břicho – transparentnost

Hlava – velká – vyskytuje se u paranoiků, kteří trpí hypertrofií

- malá - u dětí s depresemi
- trpí pocitem méněcennosti

Nos - zdeformovaný – sexuální problémy

- dlouhý – kastroční úzkost

Oči – velké – děti s homosexuálními sklony

- rozježené obočí – primitivní nebo agresivní dítě

Vlasy – představují sexuální atribut

- kudrnaté, načechrané - dítě s narcistickými sklony

Uši – velké – dítě toužící po vědění

- obrovské – dítě které málo slyší
- chybí – neschopnost komunikace

Ústa – chybí – sexuální problémy, problémy ve vztazích (s matkou, oedipický komplex)

- dítě postrádá láskyplnou a vlídnou komunikaci
- otevřená – s vyceněnými zuby – agresivita
- s jazykem – sexuální problémy
- silné rty – smyslově založené dítě
- zavřená, neusmívající se – napětí
- kulatá – malé děti
- u starších – opoždění duševního vývoje

Ruce – dobře vyznačené – sociabilita

- chybí – problémy sexuální nebo sociální

Paže – odtažené – sociabilita

- ochablé, přitažené k tělu – pocit prohry
- chybí – souvisí s masturbací

Nohy – ohnuté – křehké a depresivní dítě

- snížení fyzických nebo psychických schopností

Oblečení

Chybí – do 7 let je to normální

- od 10 let má být postava oblečená – odráží to sociální, patologické chování
- může znamenat – naivitu, nevinnost, čistotu, ale také ponížení

Teplé oblečení – chrání před citovým chladem

Kapsy, knoflíky – mnoho – pocit závislosti

- zvyšují hodnotu postav a dodávají jim důležitost

Velikost postavy

Působí-li harmonicky – vyšetřované dítě je „normální“, dobře adaptované

Velká postava – 1) dítě si připadá lepší než ostatní, přeceňuje se

- 2) dítě zastírá pocit méněcennosti

Malá postava – stydlivé a nesmělé dítě, postavu má v rohu papíru

Výzkum :

Marek 4,5 let

Čas : 6 min.

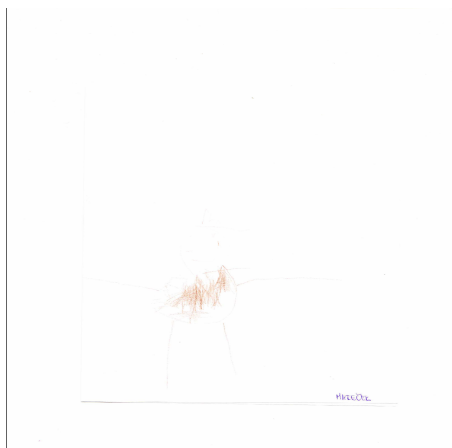
- postava je přiměřeně velká
- umístěna v levém okraji papíru
- kreslena jednou pastelkou – hnědou
- tenké čáry
- je ve stádiu kresby „hlavonožce“ s trupem, což je v pořádku
- nejvíce se soustředil na kresbu, snažil se, a také se díval okolo, jak kreslí ostatní, chtěl získat inspiraci

Otázka : Co je to za pána?

- Nevím, nějaký pán.

Vyhodnocení : - levá strana symbolizuje vztah matce, tedy minulosti, také představuje introverzi

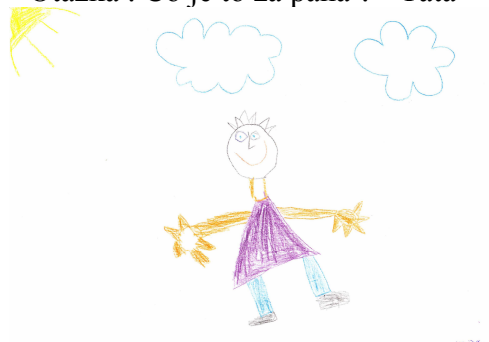
- hnědá pastelka- špatná rodinná s sociální adaptovanost a jeho různé konflikty
- umíněné dítě

Maruška 6 let

Čas : 15 min

- postava je uprostřed – představuje současnost
- barvy – fialová ve spojení s modrou – pocit úzkosti
- mrak, slunce – představuje autoritu otce – slunce je zářivé, ale malé – otec je autorita, ale má s ním dobré vztahy
- uši chybí – neschopnost komunikace
- Otázka : Co je to za pána ? - Táta

Anita 7 let

Čas : 28 min

- postava je přiměřená
- barvy postavy hnědá a černá – určitá míra úzkosti, deprese
- kolem barevné kytky a zelená tráva – odráží sociální vztahy
- umístění postavy – spíše levá strana – vztah k matce
- chybí uši – neschopnost komunikace
- paže blízko u těla – pocit prohry

Otázka : Co je to za pána ? - No, to, on jde do práce .

A kdo to je? – No, to to to ,no to je Jiří.

A proč Jiří? – Mě se to jméno líbí

Mirka 8 let

Čas : 26 min

- barevný obrázek, převládá oranžová – extrovertní, stále vyhledává kontakty, vřele vyjadřuje své city, projevuje tendenci k nestabilitě
- dům – malý – nesmělost a připoutanost k matce
- slunce – velké, barevné(černá,červená,žlutá) – neakceptuje otce nebo se ho bojí
- postava je přiměřeně velká,umístěná uprostřed
- hodně gumuje – nedostatečná sebedůvěra, nebo potlačení toho, co by mohlo vyjít najevo
- ušmudlaný papír – potíže se psaním
- k pánovi dokreslila paní – aby mu nebylo smutno – připoutanost k matce

Otázka : Co je to za pána ? – To je pan prezident a to je paní prezidentová.

A proč Šaškarov? – Protože má jednu nohu větší a jednu menší,jednu botu modrou a druhou červenou,,protože je to všechno srandovní.

- hodně na sebe chce upozornit, možná proto, že doma je stavěna do postraní, protože má postiženého bratra.

Stázka 11 let

Čas : 15 min

-barevné – extrovertní dítě, stále vyhledává kontakty, vřele vyjadřuje své city, projevuje tendenci k nestabilitě

- velké slunce – dobrý vztah s otcem

- postava umístěná uprostřed, nahoře

- postava kašpárka – nedokáže se adaptovat na školský systém, má sklon k depresím

- knoflíky – pocit závislosti na někom

Otázka : proč kašpárek? – „Udělal jsem nejdřív košilu a pak mě napadlo udělat kašpárka. A

Kašparov je to proto, že tam bydlí kašpárci.

Literatura : Kresba jako nástroj poznání dítěte – Roseline Davido ,Portál, s.r.o.